

Hladni do azbestnih bolnikov

Največja zamera velja zdravnikom, ki pišejo "grozljiva" izvedenska mnenja, in delodajalcem, ki ne izpolnjujejo svojih obveznosti

MATEJA GROŠELJ

Azbestnim bolnikom nista prisluhnila ne prejšnji predsednik vlade **Janez Janša** ne njegov naslednik **Borut Pahor**, trdi njihov sindikalni zaupnik **Bojan Goljevšček**. Zdaj čakajo na novega premiera in na novega ministra za zdravje; morda jim bo končno uspelo vzpostaviti neposreden dialog.

Goljevšček, predsednik sindikata azbestnih bolnikov Slovenije, priznava, da se je zakonodajna osnova za obravnavo obolelih zaradi azbesta po sprejetju zakona o odpravljanju posledic dela iz azbestom leta 2009 izboljšala, a opozarja, da nabor pravic še ni popoln, izvajanje pravic, ki so azbestnim bolnikom že priznane, pa je nedosledno. "Kršena jim je osnovna človekova pravica do sodnega varstva," pojasnjuje sogovornik. Pravilnik o pogojih za določitev bolezni zaradi izpostavljenosti azbestu in merila za določitev višine odškodnine določajo, da se odškodnine izplačujejo po ključu 60 odstotkov država in 40 odstotkov delodajalec. Država je reden plačnik, medtem ko se delodajalci praviloma ne odzivajo. Ne le da ne poravnajo svojih finančnih obveznosti delavcem azbestnim bolnikom, ne omogočajo jim niti pri-

mernih delovnih mest. "To so večinoma ljudje z nizko izobrazbo, ki jim je težko zagotoviti čisto delovno okolje, čeprav zakonodaja tako predpisuje in delodajalce k temu tudi zavezuje," razlaga Goljevšček.

"Tako hladno se zna obnašati samo kapital," ugotavlja. Kot slabo izkušnjo navaja konkretno zgodbo azbestnega bolnika, nekoč zaposlenega v Iskri in nato v jeseniški železarni. Postopek še ni na sodišču, je pa do zdaj v vseh prizadevanjih za sporazumno rešitev delavec naletel na gluha ušesa in pogoltnil marsikatero trpko. Prizadetemu, ki mu delodajalec ne izplača 40-odstotnega deleža odškodnine, torej ne preostane drugega kot pot na sodišče. Kot ve povedati Goljevšček, celo ta izhod, čeprav zadnji, sodeč po dosedANJI praksi, ni idealen. "Sodišče v takih primerih prizna nižjo odškodnino, kot če si nekdaj zlomi roko, kar je nerazumno."

Kot da bi bili zdravi

Kritike predsednika **sindikata azbestnih delavcev** pa so uperjene še proti zdravnikom, ki sodelujejo v izvedenskih organih Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije ali na sodiščih. "Imamo grozljiva mnenja, ki jih podajo in iz katerih je razvidno, da azbestne bolnike obravnavajo kot popolnoma enakovredne zdravim ljudem," trdi Goljevšček. Domneva, da morajo zdravniki, ki so za te delovne obveznosti posebej plačani, ravnati v skladu z navodili plačnika.

Ker gre za po njegovem mnenju probleme stroke v zdravstvu in tudi sistema zavarovanja pri nas, sogovor-

nik opozarja, da bo treba te zadeve rešiti čim prej; največja stopnja obolevnosti zaradi azbesta zaradi latentnosti pri teh boleznih - ta je od 30 do 40 let - namreč še ni dosegla vrha. Pričakovati ga je okoli leta 2020. V našo državo je največ azbesta prispelo v obdobju po drugi svetovni vojni do slovenske osamosvojitve, največ smo ga porabili med letoma 1985 in 1990. Na leto je bilo, ocenjuje **sindikat, azbestu** izpostavljenih več kot 23 tisoč ljudi, razpršenih po vseh regijah. "Bilo je petletno obdobje, ko je za mezoteliomom, ki je najhujša oblika bolezni zaradi azbesta, obolelo skoraj 400 ljudi," sicer težko sledljivo statistiko povzema Goljevšček.

Ker so številke zelo visoke, smo za podatke o prejemnikih in izplačanih odškodninah zaprosili tudi "državo", ki je dolžna plačati 60-odstotni delež odobrenega zneska. Z ministrstva za delo so nam sporočili, da je bilo lani izplačanih 470 tisoč evrov, letos 294 tisoč evrov; izplačali so 38 odškodnin lani in letos 21. V tem času je komisija obravnavala 23 vlog upravičencev, ki jim je bila priznana najtežja oblika bolezni zaradi azbesta, in 17 vlog z najlažjo obliko. Temu primerne so bile odškodnine, od dobrih 13.300 evrov za bolezni plevre do nekaj manj kot 47.000 za rakave posledice azbesta; odškodninskih razredov je pet. Delavci, ki jim je verificirana **poklicna bolezen** zaradi azbesta, imajo pravico uveljavljati izplačilo odškodnine v pavšalnem znesku oziroma lahko zaprosijo za invalidsko upokožitev pod ugodnejšimi pogoji. Letos takšne vloge še niso prejeli, lani so jih šest.

Azbestni bolniki trdijo, da jim nista prisluhnila ne prejšnji predsednik vlade Janez Janša ne njegov naslednik Borut Pahor.
(Sašo Bizjak)